

BASBERG

Riongerike.

16/5-1968.

RAPPORT
fra
Karl Vibe-Müller.

Ad befaring Averøen gård, g.nr. 227, br.nr. 1-6, Norderhov,
Buskerud.

Befaringen ble foretatt den 13. og 14. mai 1968.

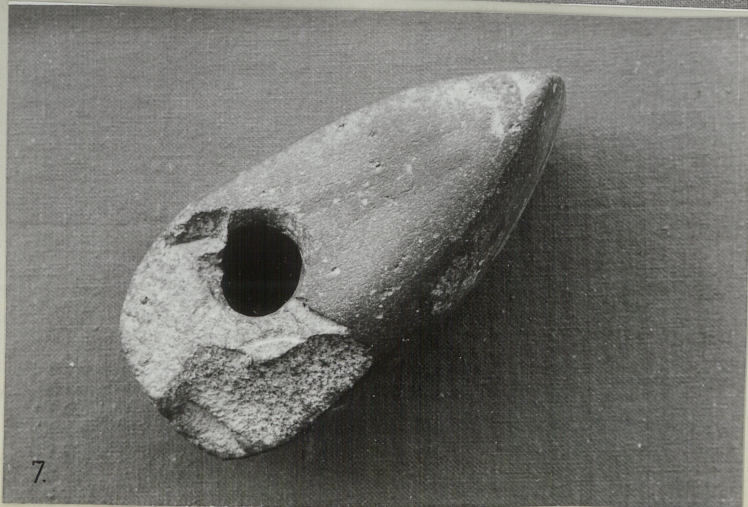
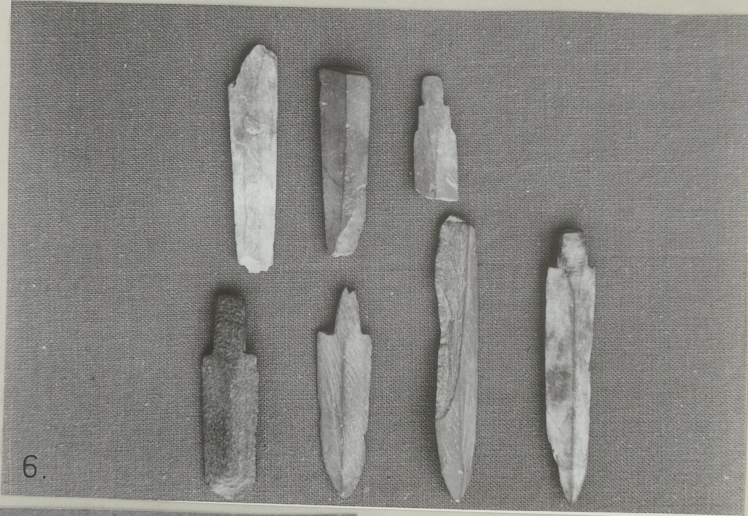
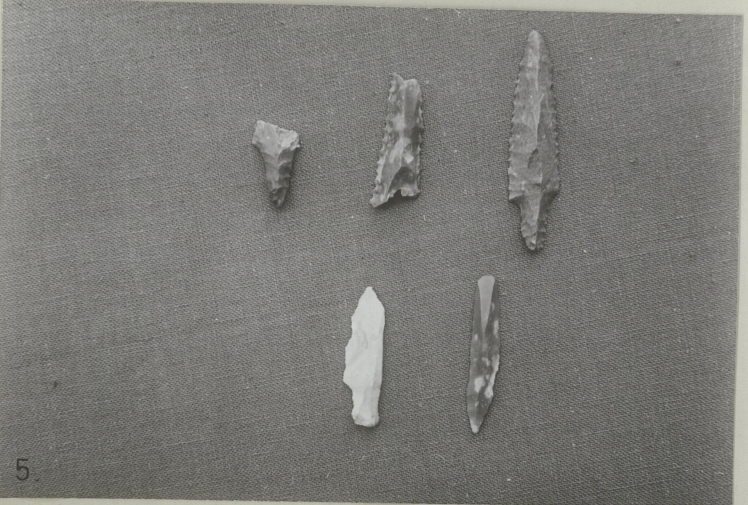
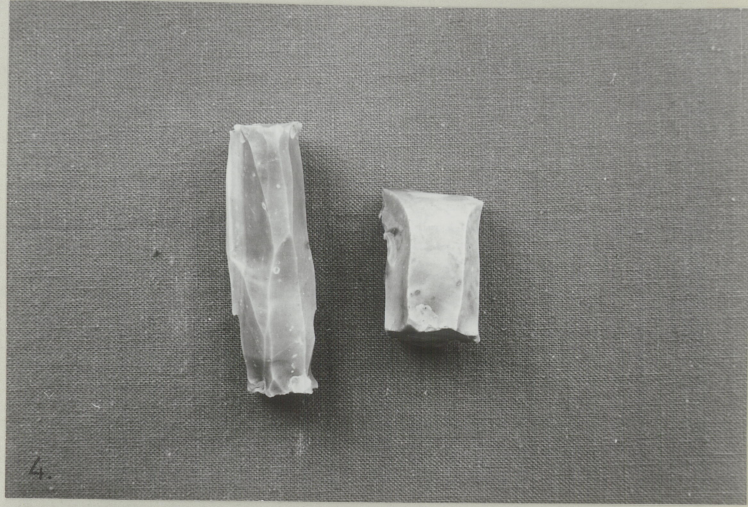
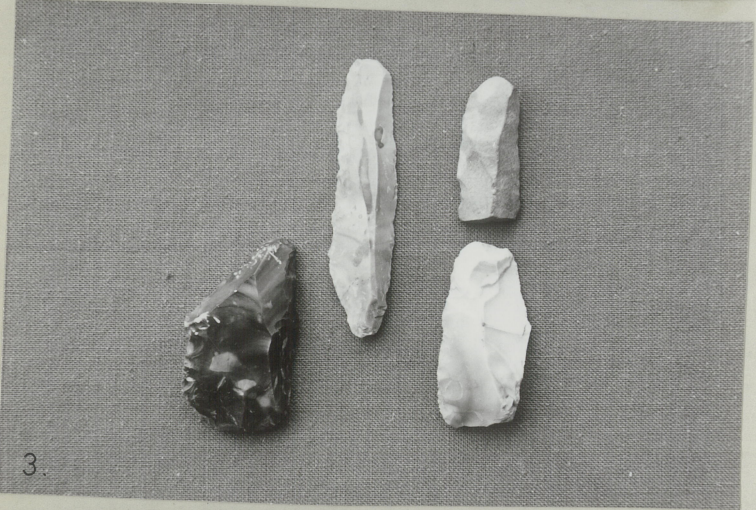
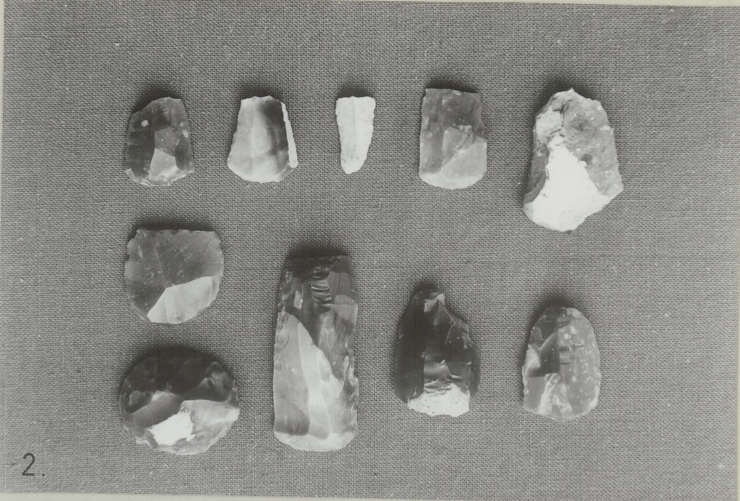
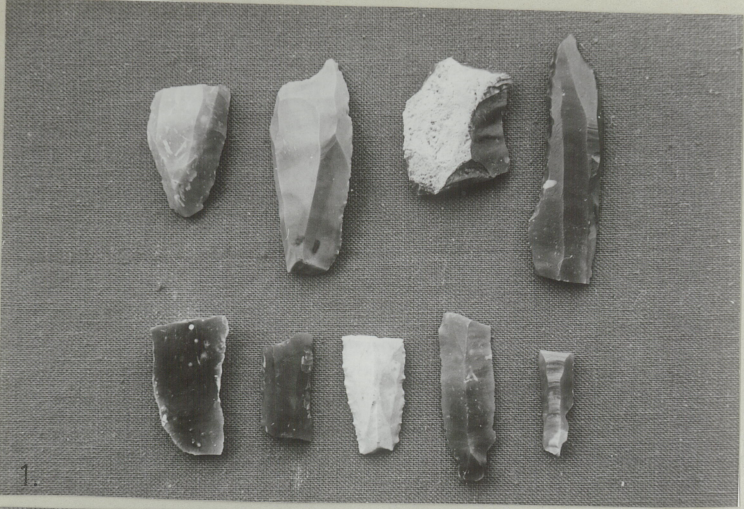
På en lokalitet 300 m vest for hovedhusene og ca. 150 m syd for tidligere registrert st.a. boplass (se rapp. av 5/8-66).

Området er en forhøyning i terrenget, antagelig en sandmorene. Dette er udyrket. Her hadde man håp om at det skulle være et urørt boplassområde.

Følgende undersøkelser ble derfor foretatt:

Først prøvegravning som viste negativt resultat. Derneft ble det foretatt oppsamling av materiale for fosfatbestemmelse ved konservator Rosenqvist ved Oldsaksamlingen. Det ble lagt en linje Ø/V over toppen, og med 1 m.^s mellomrom ble det tatt prøver like under torven. Det ble i alt tatt 20 prøver. Prøvene er sendt Ås landbrukshøgskole for bestemmelse av fosfat.

Karl Vibe-Müller.

3

RAPPORT

fra

Karl Vibe-Müller

Vedrørende undersøkelser på steinalderboplass Averøen gård,
g.nr. 227 br.nr. 1. 6. Norderhov - Buskerud.

Eier: Trygve Basberg.

På gården Averøen vest for hovedhusene, ca. 300 m, ligger en boplass fra steinalderen. Området har vært gjenstand for nydyrking i senere tid, og av den grunn er meget ødelagt ved den intense maskindrifft. Imidlertid er det kommet frem en del flint og stein og skifergjenstander som eieren har plukket opp. NB.! Eieren kan ikke bebreides at han har ryddet området. Det var intet som kunne tyde på fortidsminne. Gjenstandene kom først til syne da alt var ryddet.

Boplassen ligger på et høydedrag som er en sandmorene. Mot vest "faller" terrenget noe ned mot Tyrifjorden som ligger i en avstand av ca. 100 m. I syd heller terrenget ned mot en evje eller sumpdrag som går øst-vest, og synes i tidligere tider å ha vært vannførende. I nord fortsetter sandryggen i samme høyde som boplassen et stykke mot nord/øst.

På høydedraget og på det sted hvor man hadde funnet mest flint, ble en undersøkelse av mer systematisk karakter foretatt. Det ble gravet i to felt a 1 x 6 m tvert over ryggen øst/vest, og et felt 1 x 6 m N-S vinkelrett på dette. Et lite felt, 2 x 1 m ble undersøkt på toppen av sandryggen.

Profilen i veggene viser: Øverst et jord- og muldrag, 22 cm. tykt jevnt over. Derefter følger et kompakt, sterilt, fin-

RAPPORT

fra

Karl Vibe-Müller

Vedrørende undersøkelser på steinalderboplass Averøen gård,
g.nr. 227 br.nr. 1.6. Norderhov - Buskerud.

Eier: Trygve Basberg.

På gården Averøen vest for hovedhusene, ca. 300 m, ligger en boplass fra steinalderen. Området har vært gjenstand for nydyrking i senere tid, og av den grunn er meget ødelagt ved den intense maskindrift. Imidlertid er det kommet frem en del flint og stein og skifergjenstander som eieren har plukket opp. NB.! Eieren kan ikke bebreides at han har ryddet området. Det var intet som kunne tyde på fortidsminne. Gjenstandene kom først til syne da alt var ryddet.

Boplassen ligger på et høydedrag som er en sandmorene. Mot vest "faller" terrenget noe ned mot Tyrifjorden som ligger i en avstand av ca. 100 m. I syd heller terrenget ned mot en evje eller sumpdrag som går øst-vest, og synes i tidligere tider å ha vært vannførende. I nord fortsetter sandryggen i samme høyde som boplassen et stykke mot nord/øst.

På høydedraget og på det sted hvor man hadde funnet mest flint, ble en undersøkelse av mer-systematisk karakter foretatt.

Det ble gravet i to felt a 1 x 6 m tvert over ryggen øst/vest, og et felt 1 x 6 m N-S vinkelrett på dette. Et lite felt, 2 x 1 m ble undersøkt på toppen av sandryggen.

Profilen i veggene viser: Øverst et jord- og muldrag, 22 cm. tykt jevnt over. Derefter følger et kompakt, sterilt, fin-

kornet sandskikt som ned i en dybde av 70 cm. går over i grovere kornstørrelse.

Det oldsakførende lag er kun de øverste 22 cm, i sandlaget er det ikke funnet noe.

Det tynne skikt (22 cm.) av jordsmonnet skyldes at nydyrkingen nok har fjernet en god del av skiktet. Med de moderne hjelpemidler ved nydyrking man har i dag, er dette ikke til å unngå.

Ved utgravningene ble det gjort endel funn - ikke meget, men sammen med det som er plukket opp tidligere, gir det et bilde av en ensartet kulturgruppe, nemlig ren yngre steinalders fangstkultur.

I funnfortegnelsen er de gjenstander som er fremkommet ved graving, merket med gr. foran nummeret.

FUNNFORTEGNELSE:

- 1 a,b) To flekker med retusj og bruksspor langs langsidene.
(a 5,6 x 2,2 cm., b 5,1 x 2,1 cm.)
- 1 c) Flintstykke med kalkskorpe (stikkel?). Ene langside viser at det er avslått et skall, og dån egg som da kommer frem, er brukt. Tydelige bruksspor. (3,6 x 2,8 cm.)
- 1 d) Trekantet flintstykke, avbrutt, begge langsider retusjert, på h. side like nedenfor bruddet en mer utarbeidet hul egg. Mulig stikkel med innbuet egg. (3,8 x 1,6 x 0,8 cm.)
- 1 e) Flintstykke, bearbeidete sidekanter, avbrutt. Mulig stikkel. (2,8 x 1,3 x 0,5 cm.)
- 1 f) Flintflekke med kalkskorpe, avbrutt. Like nedenfor bruddet er sidekanten retusjert. Mulig stikkel.
(3,6 x 1,8 x 0,4 cm.)

Skrapere.

- 2 a-h Endeskrapere. 8 stykker, gjennomgående laget av relativt og 26. tykke flekker. Skrapereggen halvbueformet med fine, små hugg. Et eksemplar av hvit, kalkaktig flint med smal, forarbeidet skraperegg. Sidekantene delvis retusjert. Skraperne varierer i lengde fra 5,4 - 2,4 cm.

Kjerneskraper.

1 kjegleformet skrapere med sirkelrund bunnflate. Fine, små hugg fremstiller eggen. Flinten gråblå. H. 3,2.

Irregulær skrapere.

- 4 a) Flintstykke, hvor ene hjørne er utarbeidet til skraperegg, halvbueformet. Total lengde 3,9 cm., br. 2,6 cm.
Blågrå flint.

Sideskraper.

2 stk. flint med utarbeidet skraperegg i stykkets lengderetning. L. 4,9, br. 2,4.

Lys, gråblå flint.

Side- og endeskraper - kombinert.

Flekkestk. med utarbeidet skraperegg langs v/langside og over kortsiden. Lengde 7,1, br. 1,7 cm.

7 a-h) 15 stk. spåner av variert lengde. Lys grå til blålig flint.

8 a-d) Piler av skifer.

2 hele piler av skifer med avflatet tange og mothaker.

L. 7,4 og 5,7 cm.

2 piler, avbrutt spiss, tangepartiet bevart. L. 5,5 x 1,6 cm.

d) 3,4 x 1,2 x 0,6 cm.

1 pil med odden bevart - avbrutt ved tangen.

c) 7,9 x 1,2 x 0,5 cm.

2 stk. midtparti av pil - spiss og tange avbrutt.

a) 6,2 x 1,4 x 0,4 cm.

b) 5,2 x 1,4 x 0,6 cm.

Tresidige piler med retusj og utarbeidet tange.

1 hel med jevnt retusjerte sidekanter og utarbeidet tange som er retusjert på undersiden. Spissen av pilen er retusjert også på undersiden. (L. 6,0, br. 1,4 cm.)

9 b) 1 tange-parti avbrutt like over skulderen. Retusj på baksiden over tangespissen. Bevart del l. 2,3 cm.

9 c) 1 midtparti, tange og spiss avbrutt. Bevart del l. 3,7 cm. Flintmaterialet i pilene er likeartet, grå til blå flint.

10) Flekkepil m/avflatet tange.

Flekkestykke, spån, meget smal utarbeidet spiss, og på v. side av stykket bearbeidet med små hugg. Tangen avflatet, men ikke retusjert. L. 4,3, br. 0,8 cm.

Lys grå, gjennomskinnelig flint.

11) Trekantet flekkestykke med retusj langs langsiden,

l. 5,2 cm.

1 stk. flint, avbrutt - trekantet form. Få retusjavslag

langs v. side, noe mer langs høyre.

Gråaktig "sandet" flint.

12) Kjerner.

a) 1 større kjerne av cyl. karakter med tildannet "platform" hvorfra flekkene er slått. L. 3,5, h. 2,5 cm.

b) 1 kjerne, cyl., l. 6,5, br. 2,2 cm.

c) Del av cylinderkjerne - defekt - tildannet platform.

L. 4,7 x 1,7 cm. Toppflatens diam. 1,6 x 1,2 cm.

13) Flekkepil m/tange.

1 enegget flekkepil med venstre sideflater gjort i nærmest bladform, rygglinjen stiger rett ut fra tangen. Tangen utarbeidet over slaghulen med et par små hugg.

L. 3,8, h. 1,0 cm.

Gråaktig, noe "sandet" flint.

14) 10 stk. emner av skifer.

15) Avslag.

16) Tilhugget flintstykke, kan minne om skaft til dolk, (4,4 x 1,8 x 1,1 cm.), gråhvit flint.

17) Tilhugget flintstykke, uten distinkt redskapskarakter.

Nærmest rundt og flatt, mulig skraper idet en side er tilhugget. (4,1 x 3,0 x 1,0 cm.)

18) Meiselblad, flatt stk. flint med tydelig eggparti, kan være egg til meisel, men kan vel også oppfattes som stikkel. Det er mulig noen ville oppfatte den som en noe stor tverrpil avflatet der tangen skulle ha vært. (2,4 x 1,8 x 0,4 cm.)

19) Tre stk. flint. Redskapskarakter usikker. Mulig nr. a kan ha vært brukt som skraper. B viser slipespor.

20 a-c) 1 hel (a) og to fragmenter av knakkestein av hård, tett bergart. A) 5,8 x 4,7 cm., b) 6,7 x 2,1 cm., c) 5,1 x 2,4 cm.

- G 21) Endeskraper, rygget grov hugging over ryggen, selve eggpartiet fremstillet ved små, fine hugg. Gråaktig flint. Ildskjørnet. (5,0 x 1,8 x 1,1 cm.)
- G 22 a-d) 3 stk. flekker som er påbegynt som piler.
a) klar retusj langs ene langs side, b) påbegynt utarbeidet tange, c) halvferdig, d) flekke, avbrutt, antagelig ment som pil. (2,8 - 4,4 cm.)
- G 23) Avslagsstykker, flint.
- G 24) Avslagsstykker, skifer.
- G 25 a-c) A) kjerne av stein - to toppflater. Tvilsom.
(4,2 x 1,9 cm. Toppflatens diam. 1,7 cm.)
B) kjerne av stein. (2,5 x 1,6 cm. Toppflatens diam. 1,5 cm.)
C) kjerne av stein. (3,5 x 2,2 cm. Toppflatens diam. 2,2x3,8)
- G 26) Dobbelt endeskraper laget av flekke. (2,7 x 2,2 x 0,6 cm.)
- G 27) Emneblokk av skifer. (15 x 4 cm.), nærmest firkantet.
- G 28) Skår av leirkarr. Grovt, rødlig gods, rund munningsrand u/dekor. (4,3 x 4 x 1,1 cm. over munningsranden).

NEG.NR.:

Billednr.:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Tresidige piler med retusj og utarbeidet tange.

1 hel med jevnt retusjerte sidekanter og utarbeidet tange som er retusjert på undersiden. Spissen av pilen er retusjert ^{også} på undersiden. (L. 6,0 cm., br. 1.4 cm. t.:)

1 tangeparti, avbrutt like over skulderen. Retusj på baksiden over tangespissen. Bevart del 1.

1 midtparti. Tange og spiss avbrutt. Bevart del 1.

Flintmaterialet i pilene er likeartet, grå til blå flint.

Øks. L. 11.5 cm., br. 4.2 cm., t. 3.5 cm. Hulldiameter 2.0 cm.

Flekkepil m/avflekkt tange. Flekkestykke, spån, meget smal utarbeidet spiss. På v. side av stykket bearbeidet med små hugg. Tange avflatet, men ikke retusjert. L. 4,3 cm., br. 0,8 cm. l. Lys grå gjennomskinnelig flint.

Trekantet flekkestykke med retusj langs langsiden. L. 5,2 cm.

1 stk. flint avbrutt - trekantet form. Få retusjslag langs v. side, noe mer langs høyre. L. br. t. Gråaktig, "sandet" flint.

Kjerner.

1 større kjerne av cyl. karakter med tildannet "plattform" hvorfra flekkene er slått. L. 3,5 cm., br. 2.5 cm. Toppflatens diam.

1 kjerne cyl., l. 6.5 cm., br. 2.2 cm.

Del av cylinderkjerne - defekt - tildannet plattform. L. toppflatens diam.:

Flekkepil m/tange.

1 enegget flekkepil med venstre sideflater gjort i nærmest bladform, rygglinjen stiger rett ut fra tangen. Tangen utarbeidet over slaghulen, med et par små hugg. L. 3.8 cm., br. 1.0 cm. Gråaktig, noe "sandet" flint.

Skrapere.

Endeskrapere. 8 stk. gjennomgående laget av rel. tykke flekker. Skrapereggen halvbueformet med fine, små hugg. Et eksemplar av hvit, kalkaktig flint med smal forarbeidet skraperegg. Sidekantene

delvis retusjert. Skraperne varierer i lengde fra 5,4-2,4 cm.

Kjerneskraper.

1 kjegleformet skraper med sirkelrund bunnflate. Fine små hugg fremstiller eggen Flintet gråblå. H. 3,2 cm., diam. bunnflate

Irregulær skraper.

Flintstykke hvor ene hjørne er utarbeidet til skraperegg, halvbueformet. Total lengde , br. Skraperegghode lengde Blågrå flint.

Sideskraper.

2 stk. flint med utarbeidet skraperegg i stykkets lengderetning. L. 4.9 cm., br. 2.4 cm., t. Lys, gråblå flint.

Side- og endeskraper - kombinert.

Flekkestk. med utarbeidet skraperegg langs v/langside og over kortsiden. Lengde 7.1 cm., br. 1.7 cm.

15 stkr. spåner av variert lengde. Lys grå til blålig flint.

Piler av skifer.

2 hele piler av skifer med avflatet tange og mothaker. L. 7,4 og 5.7cm.

2 piler avbrutt spiss, tangepartiet bevart. L. 5.5 cm., og 1.6 cm.

1 pil med odden bevart - avbrutt v/tangen.

2 stk. midtparti av pil - spiss og tange avbrutt.

10 stkr. emner av skifer.

Tvåsidig pilen med reburj's utarbetad tanga

1 hel med jevnt reburj'ade sidkanter & utarb.
tanga som är reburj'ad på under sidan.

Spisen & pilen är reburj'ad grå på under-
sidan. (L. 6.0 b. 1.4 t.)

1 tanga parti utarbetad liksom skulderen.

reburj' på baksidan som tanga spisen.
bevarad del b.

1 midt parti, tanga & spisen utarbetad
bevarad del b.

Flint materialet i pilen är likartat
grå till blå flint.

Öka. l. 11.5 cm.

br. 4.2 cm

t. 3.5 cm.

hulldiam. 2 cm.

Flabbepil med afslæbt tæge.

Flabbestrykke, spån meget smalt udbredt
spinnings på v. side af stykket bearbejdet
med smalt krog. Tæge afslæbt med

ikke retvinklet

l. 4,3 cm br. 0,8 cm t.

Op på spinnings stammes fluit.

Behandlet flabbestrik med retvinklet tæge

længsiden l. 5,2 cm

1 stk. fluit er brukt - behandlet form.

En retvinklet tæge på v. side, ude over

længsiden.

l. h. t. jævnly "sandet" fluit.

Yerine

1 stribet yerine ^{af egl. karakter} med tilsluttet plab-
form i kroppen flabbene er slæbt.

l. 3,5 br. 2,5 Topplattens diam.

1 yerine egl. l. 6,05 br. 2,2.

Del af egl. yerine - afslæbt - tilsluttet
plabform - l. Topplattens diam.

Flakkepit m/ taze

1 ~~pit~~ emmet flakkepit med den store dele
flakke og et i nemest bladform, ryggs-
linjen ^{stigen} flakke et fra taze.

Taze utarbeidet over stegbeulen, med
et per små kuss. l. 3.8 to 1.0 £.
Gjæly, noe sandet flint.

Skrapen

Ende skrapen

8 stke gjennomsjendelige lyse 5 rel. blyde
flakke skrapen egg halvblende form med
fine små kuss, et eksempel 5 bit

Kalhably flint med smal forarbeidet
skrapen egg. Side kan tene delvis returspit.

Skrapene varierer i tykkelse fra 5.4 - 2.4

til.

Ujente skrapen

1 tykke form skrapen med et hal med
~~skrapen egg~~ bunn flakke. Fine små

knæg frem stillet tyg.

Flint gråblå.

h. 3.2 diam. aareflate.

Irregulær skrapen

Flint flække, hvor ene tygning er uterb.
til skrapen egg, halvbevokset.

Total tygde b. skrapens korte tygde.
blågrå flint.

Side skrapen

2 stk flint med ubehandlet skrapen-
egg i skykkets tygde retning.

l. 4.9 b. 2.4 t.

tyg, gråblå flint.

Side og ende skrapen - kombineret

Flække 8 stk. med ubehandlet skrapen egg
tyg^v/tygsiden og en kortsiden.

tygde 7.1 b. 1.7

15 stk. Spærer 5 varient længde
hvs spær til blåligt flint.

Piler 5 Skiefer

2 hele piler 5 skiefer med tange, ^{erfladet} af g
mest behud 7.4 - 5.7

2 deler piler 5 brudt spær, tange partielt
bevar. l. 5.5 x 1.6.

1 pil med spær delvis bevar. 5 -
brudt af tange.

2 stk. midt parti 5 pil - spær 5
tange 5 brudt.

10 stk. løner 5 skiefer.